

Creșterea capacității sistemului CDI de a răspunde provocărilor globale. Consolidarea capacității anticipatorii de elaborare a politicilor publice bazate pe dovezi

Analiză a practicilor de finanțare a „citizen science“ la nivel european

(exemple)

aprilie 2022

București, 2022

MINISTERUL CERCETĂRII,
INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII

uefiscdi

Unitatea Executivă pentru
Finanțarea Învățământului Superior,
a Cercetării, Dezvoltării și Inovării

La nivel european există o serie de practici de finanțare a „citizen science” în rândul organizațiilor de finanțare a cercetării și Comisiei Europene. Mai jos sunt prezentate câteva exemple de scheme/programe de finanțare/apeluri specifice „citizen science”, precum și exemple prin care „citizen science” a fost integrat în schemele de finanțare existente la nivelul organizațiilor de finanțare a cercetării și nu numai.

	Practici de finanțare a „citizen science” la nivel european
Austria	<p>În anul 2020 Austrian Science Fund (ASF) a lansat pentru a cincea oară Top Citizen Science Funding Initiative cu o alocare financiară de 250.000 euro. În cadrul acestui apel, este pusă la dispoziție finanțare pentru extinderea cercetării finanțate de ASF, care este potrivită în termeni de conținut și metode și care este extinsă pentru a include componenta „citizen science”.</p> <p>În contextul acestei inițiative, „citizen science” este înțeleasă ca implicarea activă a cetățenilor cu tot ce înseamnă cunoștințe, resurse și angajamentul acestora în cercetarea științifică și generarea de noi perspective științifice. Inițiativa este concepută pentru a sprijini activitățile de cercetare care permit cetățenilor să contribuie la generarea unor rezultate suplimentare de cercetare și perspective pe baza abilităților, expertizei, curiozității și dorinței lor de a participa - fără a sacrifica excelența în activitatea de cercetare. Proiectele nu durează mai mult de doi ani. Suma maximă a finanțării este de 50.000 euro per proiect.</p> <p>Exemple de proiecte finanțate în cadrul acestei inițiative pot fi regăsite aici.</p> <p>În anul 2021 Ministerul Federal al Științei, Cercetării și Economiei (BMWFW) din Austria a lansat programul național de finanțare a „citizen science” și anume Sparkling Science¹ - proiecte de cercetare pentru consolidarea cooperării dintre școli, instituții de cercetare și societate. Mai precis, sunt sprijinite proiecte de cercetare de tip “citizen science” în care elevii de la toate ciclurile de învățământ și societatea civilă sunt implicați activ în procesul de cercetare având în vedere că prin angajamentul, cunoștințele și abilitățile lor, cetățenii aduc contribuții importante la știință care nu ar fi posibile fără sprijinul lor. Astfel, participarea crescută a elevilor și adulților la procesele de cercetare contribuind în mod semnificativ la aprofundarea dialogului dintre știință și societate, îmbunătățind competențele în știință și învățare pe tot parcursul vieții. De asemenea, cooperarea dintre știință, școli și societate aduce o contribuție semnificativă la aprecierea cercetării și inovării de către societate.</p>

¹ <https://www.sparklingscience.at/en/Rueckblick.html>

Proiectele „citizen science” finanțate trebuie să îndeplinească următoarele cerințe²:

- respectă standardele științifice recunoscute și se așteaptă să producă noi descoperiri în domeniile de cercetare relevante;
- conținutul și metodele proiectelor sunt concepute astfel încât elevii și, dacă este cazul, alți cetățeni să poată contribui în mod semnificativ la atingerea obiectivelor cercetării;
- o condiție de finanțare este introducerea de activități comune care pot fi continuate de către instituțiile de cercetare și de învățământ participante timp de cel puțin doi ani după terminarea proiectelor finanțate și fără aprobarea suplimentară a resurselor financiare la un cost accesibil;
- materialele de predare și învățare dezvoltate trebuie să fie arhivate digital și publicate după încheierea proiectului, astfel încât să poată fi utilizate după încheierea proiectului.

Finanțare suplimentară este disponibilă pentru două domenii tematice:

- **„Dezvoltarea know-how-ului în „citizen science” prin intermediul rețelelor internaționale”:** proiectele care cooperează cu proiecte internaționale dedicate „citizen science” sau cu parteneri internaționali de cercetare pentru a acumula know-how în domeniul „citizen science” pot depăși valoarea maximă de finanțare cu până la 10%.
- **“Știința în școli”:** proiecte cu măsuri speciale de promovare a participării școlilor din regiunile periferice sau școlilor din Austria, care nu au fost încă implicate sau au fost cu greu implicate în activitățile “citizen science” sau proiecte care implică suplimentar universitățile centrate pe educație ca parteneri în vederea sprijinirii în comun a școlilor în promovarea concentrării pe domeniul științei în cadrul proiectului, pot depăși valoarea maximă de finanțare cu până la 10%.

„Sparkling Science” a început cu obiectivul de a reduce barierele dintre școli și instituțiile de știință/cercetare. Elevii ar trebui să fie implicați direct în cercetare și să fie încurajați să vadă știința/cercetarea ca pe o posibilitate de carieră.

Solicitanți eligibili:

- Universități;
- Asociații non-profit sau ONG-uri care urmăresc un scop științific și cooperează cu universități, universități de științe aplicate sau instituții de cercetare în cadrul proiectelor finanțate.

² <https://zentrumfuercitizenscience.at/en/sparkling-science-20/1st-call-for-proposals>

	<p>Exemple de proiecte finanțate în cadrul acestei inițiative pot fi regăsite aici.</p> <p>Unul dintre proiectele finanțate este Amphibians in the Adjacencies of a Big Town (septembrie 2010 – iunie 2011) - studiu privind condițiile de viață și habitatele amfibienilor pe cale de dispariție în Anul Internațional al Biodiversității. Întrucât ONU a declarat 2010 Anul Internațional al Biodiversității, obiectivul proiectului a fost să se concentreze asupra amfibienilor pe cale de dispariție. Elevii ar trebui să fie sensibilizați cu privire la relațiile ecologice și, ca urmare, să se simtă responsabili pentru mediul înconjurător. Cu ajutorul oamenilor de știință și al studenților, precum și al partenerilor care lucrează în domeniul protecției mediului, copiilor li s-a predat în natură, precum și în universități.</p> <p>Copiii de nouă ani au avut ocazia să:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ajute la salvarea broaștelor râioase; ➤ evalueze și să îmbunătățească cu ajutorul probelor de apă condițiile de viață ale amfibienilor într-un iaz situat pe terenul școlii; ➤ contribuie la colectarea datelor și să dezvolte împreună cu partenerii științifici modele de prognoză, precum și un chestionar, care a furnizat informații despre starea actuală a cunoștințelor publicului cu privire la biodiversitatea amfibienilor; <p>Rezultatele au fost prezentate sub forma unui raport într-un ziar local și s-au făcut prezentări la alte clase de elevi.</p>
UK	<p>În anul 2020 UK Research and Innovation (UKRI) a lansat Citizen Science Collaboration Grant și Citizen Science Exploration Grant.</p> <p>Citizen Science Collaboration Grant - Implicarea cetățenilor în cercetare pentru abordarea provocărilor societale</p> <p>Alocarea financiară este de 1,5 milioane£, alocarea minimă per proiect este de 156,250£, iar cea maximă 375,000£. Acest apel sprijină colaborările de cercetare multidisciplinare care includ metodele specifice „citizen science” în noile domenii de cercetare și implică cetățenii în abordarea provocărilor societale. Proiectele au o durată de un an până la trei ani și cuprind colaborări care permit cercetătorilor fără experiență anterioară în utilizarea metodelor științifice specifice „citizen science” să-și dezvolte expertiza.</p> <p>Sunt finanțate proiecte din toate disciplinele de cercetare, cuprinzând arte, științele umaniste, științele sociale și științele naturii. Proiectele ar trebui să cuprindă colaborări între cercetători din mai multe discipline, un grup specific de cetățeni și, după caz, parteneri relevanți din afara mediului academic, putând include parteneriate cu organizații din sectorul privat, public și non-profit, precum și cu reprezentanți și grupuri ale comunității. Sunt finanțate colaborări de cercetare multidisciplinare care să dezvolte abordări noi pentru soluționarea provocărilor relevante pentru societate prin implicarea cetățenilor în știință. Prin această finanțare se dorește facilitarea răspândirii metodelor specifice „citizen science” în comunitatea academică și extinderea categoriei de persoane din afara mediului academic implicate în cercetare. Elementele „citizen science” ale proiectului ar trebui să fie parte integrantă din procesul general de cercetare și să aibă un beneficiu clar pentru membrii publicului implicat. Provocările pot fi probleme societale ample, cum ar fi îmbunătățirea sănătății publice sau reducerea criminalității, sau pot fi</p>

UNIUNEA EUROPEANĂ

provocări specifice unui domeniu de cercetare, cum ar fi îmbunătățirea calității sau analiza datelor. Cu toate acestea, trebuie demonstrat de ce „citizen science” este modalitatea corectă pentru abordarea provocărilor.

UKRI a investit 1,46 milioane £ în cinci proiecte de cercetare care vor aduce publicul larg în centrul procesului de cercetare. În aceste proiecte, membrii publicului sunt implicați activ în efectuarea cercetării încă de la început, lucrând cu cercetătorii pentru a identifica întrebările pe care doresc să le pună și proiectând cele mai bune abordări pentru a le explora. Proiectele implică o serie de persoane din medii diferite care pot aduce o varietate de cunoștințe și experiențe personale pentru a informa cercetarea, fie că este vorba, de îmbunătățirea înțelegerii cu privire la obiectele istorice din muzee sau de inovarea în tratarea problemelor de sănătate mintală.

Un exemplu de proiect este [HOMEs under the microscope](#) - cetățenii din Bradford și Bristol lucrează, în colaborare cu Universitatea din Leeds și UWE din Bristol, pentru a investiga amploarea crizei microplasticului și pentru a obține o imagine mai bună a locurilor de unde provin aceste particule, analizând prezența microplasticilor din aerul din casele oamenilor.

Un alt proiect este [Citizen science to achieve coproduction at scale](#) - oamenii cu probleme de sănătate mintală lucrează pentru a stimula inovarea în tratarea acestora. În acest proiect cetățenii colaborează cu: Universitatea din Nottingham, Kings College din Londra, o gamă largă de organizații, rețele și organizații pentru sănătate, bunăstare și implicare în comunitate.

[Citizen Science Exploration Grant](#)

„Citizen science” este o modalitate importantă prin care diverse grupuri de oameni pot participa la cercetare și inovare, prin colectarea datelor³, analizarea datelor⁴ sau ajutorul dat cercetătorilor și inovatorilor să dezvolte întrebări mai bune de cercetare⁵. Implicarea cetățenilor în știință poate aduce un plus de valoare pentru proiecte. Însă încorporarea metodelor specifice „citizen science” în modul obișnuit de realizare a cercetării necesită o abordare care are în vedere dezvoltarea de capacități („capacity building”), iar proiectele care nu sunt familiarizate cu metodele specifice „citizen science” sunt susținute pentru a-și evalua capacitatea și nevoia pentru „citizen science”.

³ De exemplu, Big Garden Birdwatch este cel mai mare studiu asupra vieții sălbatice din lume care se desfășoară de peste 40 de ani; [Open Air Laboratories network](#) a implicat peste 1 milion de participanți în Marea Britanie.

⁴ [The Diamond Science Scribbler](#): Proiectul Virus Factory a solicitat ajutorul voluntarilor pentru a antrena algoritmi de identificare a particulelor de virus.

⁵ În cadrul proiectului Scleroderma Education Project, pacienții au reușit să-i determine pe oamenii de știință să pună întrebări mai bune despre o boală autoimună majoră rară - [scleroderma](#).

MINISTERUL CERCETĂRII,
INOVARII ȘI DIGITALIZĂRII

uefiscdi

Unitatea Executivă pentru
Finanțarea Învățământului Superior,
a Cercetării, Dezvoltării și Inovării

	<p>În acest context, UKRI oferă posibilitatea cercetătorilor de a solicita până la 20.000€ pentru proiecte pilot dedicate construirii capacității în ceea ce privește „citizen science” pentru a include „citizen science” în activitatea lor. Sunt finanțate activități exploratorii care vor ajuta la dezvoltarea de oportunități pentru construirea metodologiilor specifice „citizen science” în cercetarea lor, precum și activități de capacity building și / sau ateliere de lucru pentru a explora idei de proiecte, surse de date sau oportunități de voluntariat.</p> <p>Un exemplu este Rural electrical grid project - proiectul își propune să implice cetățenii în etichetarea caselor rurale și îndepărtate în imagini prin satelit. Context: există aproape un miliard de oameni în întreaga lume fără acces la electricitate, dintre care mulți locuiesc în Africa subsahariană rurală, cu toate acestea ONU vizează accesul la energie curată la prețuri accesibile pentru toți până în 2030. Pentru a ajuta la eliminarea acestui decalaj, proiectul condus de o echipă de cercetători de la Oxford, își propune să integreze „citizen science” în planificarea rețelei electrice rurale pentru regiunile în curs de dezvoltare și să ofere strategii noi de electrificare orientate către nevoile specifice ale comunităților rurale. O provocare cheie în planificarea rețelelor electrice este nevoia de date detaliate despre locația locuinței, care sunt necesare pentru a proiecta topologii și arhitecturi de rețea. Colectarea datelor folosind metode de sondaj convenționale este un proces laborios și costisitor, iar seturile de date despre locația locuinței disponibile în prezent, cum ar fi OpenStreetMap, sunt de obicei incomplete, în special în zonele rurale sărace cel mai greu accesibile. Imaginile prin satelit de înaltă rezoluție și algoritmi moderni pot umple golurile din aceste seturi de date și pot accelera procesul. Prin implicarea cetățenilor locali în etichetarea locuințelor în imagini prin satelit, cunoștințele locale pot fi încorporate. Imaginile etichetate vor fi folosite pentru a antrena algoritmi de detectare a obiectelor pentru a găsi o gamă completă de stiluri de locuințe rurale diverse în zonele cele mai greu accesibile, permițând proiectarea eficientă a rețelelor pentru a se potrivi nevoilor comunității. Cartografierea detaliată și actualizată a caselor, care rezultă, poate fi analizată împreună cu seturile de date geospațiale meteorologice și socio-economice în GIS pentru a produce proiecte de rețea adaptate comunității, optimizate pentru costuri, pentru contexte rurale neelectrificate. Metodele dezvoltate și datele generate vor fi utile pentru planificarea sistemului electric în multe contexte rurale și îndepărtate și se pot aplica încrucișat în alte discipline de planificare geografică, cum ar fi planificarea urbană, urmărirea migrației și estimarea sărăciei geospațiale.</p>
<p>Norvegia</p>	<p>În Research Council Policy for Open Science (2020) se menționează faptul că proiectele „citizen science” pot implica colectarea de date de cercetare, cum ar fi atunci când cetățenii îi ajută pe cercetători să culeagă și să înregistreze date. Pot exista și proiecte în care publicul larg joacă un rol cheie pe parcursul întregului proces de cercetare. Astfel de proiecte oferă participanților o perspectivă asupra gândirii științifice și le permit să dobândească cunoștințe bazate pe cercetare. Proiectele pot fi direcționate către obiective științifice, societale sau politice, în funcție de tipul de cercetare în cauză.</p> <p>Un exemplu de proiect „citizen science” menționat în documentul de mai sus este “Verificarea gazonului artificial pe terenurile de sport</p>

UNIUNEA EUROPEANĂ

	<p>(2017) - Câte pelete de cauciuc se iau pe îmbrăcăminte și încălțăminte?”. Acest proiect a fost realizat de elevii din 286 de școli din Norvegia care au studiat tipul de pelete de cauciuc folosit pe terenurile cu gazon artificial și cât de mult acestea s-au luat pe încălțăminte și îmbrăcăminte. Proiectul a fost un efort de colaborare între Research Council of Norway (agenția de finanțare a cercetării), Rețeaua de Educație pentru Mediu, Institutul Norvegian de Cercetare a Aerului și alte institute de cercetare.</p> <p>Proiectul anual național „citizen science” pentru școli (Forskningsskampanjen) invită elevii cu vârsta cuprinsă între 6 și 19 ani să ajute cercetătorii să realizeze un proiect de cercetare. Mii de elevi ajută la colectarea și introducerea datelor, făcând posibilă realizarea unor studii la scară largă, care altfel ar fi foarte greu de finalizat. Elevii care participă dobândesc experiență în modul de a efectua cercetări și cunoaștere a diferitelor metode științifice. Proiectul vizează un nou subiect de cercetare în fiecare an.</p> <p>Research Council of Norway (agenția de finanțare a cercetării) organizează proiectul „citizen science” la nivel național în fiecare toamnă în timpul săptămânii dedicate științei în Norvegia. Agenția colaborează în fiecare an cu Rețeaua de Educație pentru Mediu a Universității din Bergen și cu un grup diferit de cercetători. Participă aproximativ 15.000 de elevi din toată Norvegia.</p> <p>Exemple de proiecte anterioare Elevii au luat parte la studierea mai multor tipuri de probleme, dintre care se pot menționa: înregistrarea locurilor unde ajung peletele de cauciuc utilizate în gazonul artificial, cartografierea distribuției diferitelor specii de râme, măsurarea temperaturilor interioare de acasă și studierea utilizării limbii și a dialectului.</p>
<p>Irlanda</p>	<p>În cadrul „Shaping Our Future Science Foundation Ireland (SFI) Strategy 2025” lansată în anul 2021 una dintre acțiuni este dezvoltarea „citizen science” în cadrul programelor finanțate de SFI pentru a promova cercetarea accesibilă și susținută public. Spre exemplu se menționează faptul că se încearcă introducerea unei noi scheme dedicate care finanțează „citizen science”.</p> <p>Science Foundation Ireland (SFI) Discover Programme Call 2021 își propune să susțină și să dezvolte sectorul educației în știință, tehnologie, inginerie și matematică (STEM) și implicarea publică în Irlanda, care include și componenta “citizen science”. Programul SFI Discover este derulat în colaborare cu Departamentul de Educație.</p> <p>Apelul pentru Programul SFI Discover 2021 include următoarele categorii de proiecte:</p> <p>Finanțare pentru proiecte de până la 50.000 EUR pentru maximum un an, pentru proiecte care sprijină sectorul educației în STEM și</p>

MINISTERUL CERCETĂRII,
INOVARII ȘI DIGITALIZĂRII

Unitatea Executivă pentru
Finanțarea Învățământului Superior,
a Cercetării, Dezvoltării și Inovării

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

implicarea publică în Irlanda prin dezvoltarea și extinderea capacității în acest domeniu și, de asemenea, prin explorarea și încurajarea unor noi mijloace de implicare publică. Sunt binevenite proiectele în parteneriat (de exemplu, între diferite sectoare și organizații, cum ar fi oameni de știință, învățători și artiști). Este de așteptat ca majoritatea aplicațiilor la SFI Discover Program Call 2021 să se încadreze în această categorie.

Finanțare pentru inițiative regionale sau naționale de până la 300.000 EUR pe o perioadă de maximum 24 de luni pentru un proiect/program de scară semnificativă care va avea, cel puțin, un impact regional sau național și se aliniază în mod clar la obiectivele apelului. Aceste inițiative necesită investiții pe termen lung pentru a permite dezvoltarea lor ulterioară, extinderea și realizarea unui impact sporit.

Scopul Apelului pentru Programul SFI Discover este de a sprijini proiecte care abordează unul sau mai multe dintre următoarele obiective, proiecte care:

- Stimulează și crează dezbateri și dialog în rândul publicului, precum și oportunități de dialog cu experții STEM, pe subiecte de importanță societală în care STEM are un rol cheie;
- Inspiră și crează o mai mare conștientizare a publicului cu privire la impactul STEM asupra societății și a conexiunii și contribuției sale la viața de zi cu zi;
- Sprijină și dezvoltă implicarea și participarea unei categorii mai largi de organizații aparținând societății civile și grupurilor comunitare printr-o interacțiune specifică și adecvată, care în mod ideal implică co-crearea și/sau co-proiectarea;
- Utilizează noi modalități, inclusiv prin abordări creative, pentru a înțelege și a se implica cu cei care nu ar participa în mod obișnuit în STEM, cu accent deosebit pe acces egal, incluziune și diversitate;
- Dezvoltă o conștientizare, curiozitate și încredere în metoda științifică prin experiențe relevante;
- Oferă informații despre carierele și descoperirile legate de STEM;
- Sprijină proiectele care dezvoltă capacitatea și abilitățile pentru furnizarea de educație în STEM și implicare publică în Irlanda.

Obiectivele apelului pentru programul SFI Discover sunt subsumate obiectivului de extindere a participării în STEM. De asemenea, se concentrează în special pe interactivitate și dialog. Solicitanților li se solicită să ia în considerare modul în care propunerile pot aborda sprijinirea publicului din Irlanda pentru a înțelege pandemia Covid-19 sau provocările globale ca aceasta. Abordările pe care solicitanții le-ar putea lua în considerare, inclusiv, dar fără a se limita la, modul în care a avut loc pandemia, răspândirea acesteia, inovații și acțiuni pentru a o aborda și a preveni să se repete, viața de după și alegerile la care societatea trebuie să le facă față împreună.

În cazul apelului pentru programul SFI Discover 2021, se acorda o atenție specială proiectelor/inițiativelor care îndeplinesc obiectivele

MINISTERUL CERCETĂRII,
INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII

uefiscdi

Unitatea Executivă pentru
Finanțarea Învățământului Superior,
a Cercetării, Dezvoltării și Inovării

UNIUNEA EUROPEANĂ

apelului și includ una dintre următoarele teme, fiind esențial să se descrie în mod clar modul în care se intenționează să fie inclus grupul sau metoda specifică prezentată mai jos, pentru a obține o atenție specială pentru propunerea de proiect. Solicitanții ar trebui să evidențieze în cererile lor modul în care abordează oricare dintre următoarele, dacă este relevant:

- Dialog mai mare între cercetători și comunitate;
- Extinderea participării și echitate în ceea ce privește accesul;
- Co-creatie - proiecte/inițiative care includ un element puternic de co-creare cu grupurile țintă de participanți. Principiul co-creării este procesul de creare a unor noi inițiative cu oamenii și nu pentru ei;
- **“Citizen science” - proiectele pot include cereri de finanțare pentru anumite aspecte care țin de “citizen science”. Finanțarea poate fi solicitată pentru formare și activități de implicare în proiecte “citizen science”, dar nu și pentru costurile directe de cercetare, deoarece activitatea de cercetare nu intră în domeniul de aplicare al Programului SFI Discover. Sunt eligibile costuri legate de formare și implicare în proiecte “citizen science”, de exemplu materiale de instruire, ateliere, platforme de partajare, evenimente de prezentare, etc.;**
- Programe care se concentrează, prin modalități dovedite și eficiente, pe abordarea echilibrului de gen în rândul tinerilor în conștientizarea carierelor în STEM;
- Rețele pentru consolidarea capacităților/partajarea cunoștințelor la nivel regional;
- Furnizarea de conexiuni între STEM și domeniul artei.

Apelul este deschis unei game largi de persoane și organizații, inclusiv mediatori și practicieni ai comunicării științifice, organizatori de festivaluri în domeniul STEM, universități și institute de tehnologie, centre științifice, muzee și alte atracții culturale, artiști, educatori, profesioniști din industrie și academicieni în știință, tehnologie, inginerie și matematică, agenții de artă, companii de producție, școli, autorități locale (biblioteci, consilii locale/județene, etc.), cluburi de tineret, organizații de muncă pentru tineret, grupuri comunitare și institute de cercetare.

Exemple de proiecte finanțate în cadrul acestui program pot fi regăsite [aici](#). Unul dintre proiectele pe „citizen science” finanțate este **[NatureWatch](#)**: Explorarea beneficiilor naturii asupra bunăstării folosind tehnologia, fiind un proiect „citizen science” care vizează implicarea populației mai în vârstă în știința fenologiei (ramură a biologiei care studiază influența factorilor meteorologici asupra dezvoltării plantelor, a vieții păsărilor).

MINISTERUL CERCETĂRII,
INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII

uefiscdi

Unitatea Executivă pentru
Finanțarea Învățământului Superior,
a Cercetării, Dezvoltării și Inovării

	De asemenea, în anul 2003 Science Foundation Ireland a lansat SFI Discover Primary Science and Maths Programme cu scopul de a introduce/familiariza elevii din școala primară cu știința într-un mod practic, “hands-on”, plăcut și interactiv și de a sprijini lansarea unei noi curricule în știință pentru școala primară în Irlanda.
Germania	<p>Nu sunt informații disponibile despre finanțarea „citizen science” de către German Research Foundation (organizația de finanțare a cercetării din Germania).</p> <p>Finanțarea proiectelor „citizen science” de către Ministerul Federal German al Educației și Cercetării (BMBF)</p> <p>Scop Cercetarea realizată de către cetățeni este deschisă tuturor; se adresează cetățenilor de diferite vârste, sex, origini sociale și cunoștințe. Aceasta permite societății civile să participe la știință, să dezvolte noi întrebări științifice și să aducă cunoștințe speciale și noi impulsuri științei. Scopul este de a consolida și mai mult transferul de cunoștințe între cercetare și societate pentru a promova alfabetizarea științifică a cetățenilor pe de o parte și, pe de altă parte, pentru a genera cunoștințe și impuls pentru cercetare și dezvoltare. În plus, prin promovarea direcționată a cooperării și a rețelei între cetățeni și instituțiile de cercetare, „citizen science” urmează să fie permanent ancorată în societate și știință. Finanțarea este acordată pentru proiecte din toate domeniile științifice care urmăresc o problemă relevantă din punct de vedere social, cu un accent interdisciplinar și transdisciplinar, cum ar fi, de exemplu, domeniul mediului și dezvoltare durabilă, muncă și economie, energie și mobilitate, sănătate și calitatea vieții sau cultură și educație.</p> <p>Grup țintă - proiecte individuale și colaborative</p> <p>Durata până la 4 ani</p> <p>Finanțare între 200.000 EUR și 600.000 EUR</p> <p>Sursă informații: Current Calls for Proposals from National, European and International Third-Party Funding Sources, University of Cologne, 2019.</p> <p>În anul 2021 Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (HHUD) a lansat programul de finanțare pentru proiecte de cercetare cu participarea cetățenilor. HHUD finanțează proiecte de cercetare ale oamenilor de știință din cadrul universității care implică în mod activ cetățenii și/sau reprezentanții organizațiilor societății civile în proiectele lor. Aceasta poate varia de la dezvoltarea comună a unei propuneri de proiect („co-proiectare”, „abordare multi-stakeholder”) până la participarea la implementarea proiectelor („citizen science”) și transferul în aplicare. Programul este deschis tuturor disciplinelor de cercetare și cuprinde două linii de finanțare, un total de 140.000 EUR fiind disponibili pentru finanțarea proiectelor în anul 2021. Modalitățile în care cetățenii se pot implica în proiecte pot diferi în funcție de domeniul de cercetare și de proiectul de cercetare specific, dar participarea cetățenilor ar trebui să genereze întotdeauna o valoare adăugată adevărată pentru proiectul de</p>

cercetare. Cetățenii ar trebui să poată contribui la rezultatele cercetării prin abilitățile, expertiza și disponibilitatea lor de a participa. Programul de finanțare urmărește, de asemenea, să demonstreze publicului procesele științifice și modul în care lucrează cercetătorii și, astfel, să distrugă barierele dintre știință și societate.

Linia de finanțare 1 Finanțarea proiectelor de cercetare

Finanțarea proiectelor de cercetare cu o abordare participativă: este necesară participarea activă a cetățenilor și/sau a actorilor din societatea civilă

Criterii de eligibilitate: oameni de știință din cadrul HHUD din toate etapele carierei care dețin cel puțin un doctorat

Activități finanțate: costuri de personal, materiale, deplasare și publicare

Finanțare: maxim 60.000 EUR per proiect

Perioada de finanțare: maxim 24 de luni

Linia de finanțare 2 Sprijin pentru faza de dezvoltare a propunerii de proiect în vederea obținerii de finanțare de la terțe organizații

Finanțarea implicării cetățenilor și/sau actorilor societății civile în faza de solicitare a finanțării de la terți: dezvoltarea în comun a întrebărilor de cercetare și „co-proiectarea” propunerilor de proiecte.

Criterii de eligibilitate: oameni de știință din cadrul HHUD în diferite etape ale carierei care dețin cel puțin un doctorat.

Activități finanțate: costuri de personal, materiale, deplasare și publicare.

Finanțare: maxim 15.000 EUR per proiect.

Perioada de finanțare: maxim 12 luni.

Scopul este de a crește ratele de succes ale proiectelor în programele de finanțare care solicită participarea mai multor părți interesate la dezvoltarea comună a întrebărilor de cercetare și „co-proiectarea” propunerilor de proiecte (de exemplu, în programele de finanțare ale BMBF sau Programul-cadru pentru cercetare și inovare al UE), dar nu oferă finanțare dedicată pentru faza de aplicare.

Informații privind proiectele finanțate pot fi găsite [aici](#).

Un alt exemplu de program de finanțare este [Leibniz Collaborative Excellence](#) al Leibniz Association, care finanțează proiecte care sunt deosebit de inovatoare și care necesită colaborare în rețea în cadrul și în afara Leibniz Association. În acest fel, subiectele Leibniz deja consacrate vor fi consolidate în continuare și noi domenii de cercetare explorate. Programul continuă să se concentreze pe extinderea colaborărilor atât interdisciplinare, cât și internaționale pentru rezolvarea provocărilor complexe, precum și pe promovarea cercetării în structuri participative precum “citizen science”.

	<p>Informații privind proiectele finanțate pot fi găsite aici.</p>
<p>Olanda</p>	<p>În planul strategic pentru 2019-2022, Dutch Research Council (NWO) a indicat intenția de a sprijini „citizen science”. În acest scop, NWO a decis mai întâi să va extinde opțiunile de finanțare. Începând cu anul 2020, a fost posibilă includerea activităților „citizen science” în bugetul proiectului pentru propunerile finanțate de NWO. În acest scop fiind utilizat modulul bugetar „echipamente, bunuri/servicii aferente proiectului, lucrări efectuate de terți”. Se pot solicita până la maximum 15.000 euro per “Scientific FTE” (full-time equivalent) pe an, de exemplu pentru a rambursa cheltuielile pentru voluntari, pentru a recruta sau forma „citizen scientists” sau pentru a finanța infrastructura (digitală) necesară pentru a permite „citizen scientists” să se implice în cercetare.</p> <p>Exemple de call-uri organizate de către Dutch Research Council (NWO):</p> <p>Open Competition Domain Science – XS package 22-1 - granturile în valoare de maximum 50.000 EUR sunt destinate să susțină idei promițătoare și să faciliteze inițiative inovatoare și mai speculative în cadrul celor șapte discipline – „Domain Science”. Cercetarea propusă este inovatoare și cu risc ridicat. Ceea ce contează este că toate rezultatele, fie ele pozitive sau negative, trebuie să contribuie la progresul științei. Categoria ENW-XS este menită în mod special să încurajeze cercetarea îndrăzneță și motivată de curiozitate, care implică explorarea relativ rapidă a unei idei promițătoare. La sfârșitul proiectului ENW-XS, cercetătorii pot decide singuri dacă vor continua sau nu această nouă linie de cercetare. Nu există cerințe referitoare la tipul de cercetare care trebuie efectuată. De asemenea, există foarte puține restricții cu privire la subiectele propunerilor. De exemplu, ar putea implica numirea personalului temporar, costuri materiale, costurile implicate în realizarea „citizen science” și cheltuieli de călătorie pentru naveta în alte locații pentru a efectua experimente.</p> <p>Dutch Research Agenda - Theme: Synergy theme Artificial Intelligence: Human-centred AI for an inclusive society – towards an ecosystem of trust</p> <p>Consortiile de organizații publice și private, companii, organizații ale societății civile și organisme de supraveghere pot solicita finanțare pentru cercetarea în laboratoarele ELSA în reglementarea, dezvoltarea, testarea și implementarea inteligenței artificiale (AI) centrată pe om. Acest aspect necesită ca evoluțiile tehnologice să fie studiate în raport cu aspectele etice, juridice, societale și economice. Scopul programului este de a dobândi cunoștințe și perspective care contribuie la dezvoltarea și aplicarea unei AI de încredere, centrate pe om. Cercetarea din acest program facilitează, din perspectiva AI centrată pe om, dezvoltarea inovațiilor tehnologice care protejează valorile publice și drepturile constituționale și să respecte drepturile omului și să le consolideze acolo unde este posibil. Prin urmare, cercetarea va încuraja dezvoltarea unui ecosistem de încredere. Consortii de organizații publice și private, companii, părți ale societății civile și organisme de supraveghere vor colabora la soluții AI centrate pe om, bazate pe cazuri concrete în ELSA Labs (mediu pentru co-creare), împreună cu cetățenii și guvernul.</p>

	<p>Soluțiile generate trebuie să fie generalizabile și scalabile.</p> <p><u>Dutch Research Agenda - Research along Routes by Consortia 2022 (NWA-ORC 2022)</u> Finanțarea are ca scop facilitarea cercetării care conduce la descoperiri științifice și/sau societale. Scopul cererii de propuneri NWA-ORC 2022 este de a încuraja cercetarea care este dezvoltată și desfășurată de consorții interdisciplinare care includ reprezentanți din întreaga gamă a lanțului de cunoștințe, precum și parteneri relevanți ai societății (publici și/sau privați); inclusiv cetățenii. Cercetarea va aborda așa-numitele probleme dificile/imposibil de rezolvat (“wicked problem”), axată pe portofoliul de 25 de rute și pe cele 140 de întrebări corespunzătoare din NWA. Punctul de plecare pentru aceasta este Portofoliul pentru Cercetare și Inovare.</p>
Belgia	<p>În anul 2004 Research Foundation Flanders (FWO) a inițiat <u>Strategic Basic Research (SBO) programme</u> care se concentrează pe cercetarea inovatoare care, dacă are succes din punct de vedere științific, va crea perspective pentru aplicare în economie sau societate (de exemplu, o nouă generație de produse, procese și/sau servicii). Organizații eligibile: instituții de cercetare (cum ar fi universități, colegii universitare, centre de cercetare strategică). Se adresează cercetătorilor care, în dialog strâns cu potențialii actori economici și/sau societali, doresc să efectueze cercetări inovatoare care să creeze perspective pentru aplicare în economie sau societate.</p>
Franța	<p>Nu sunt informații disponibile despre schemele de finanțare a „citizen science” ale Agence Nationale de la Recherche (ANR - organizația de finanțare a cercetării din Franța), cu toate că s-au identificat <u>proiecte finanțate pe „citizen science”</u>, iar ANR are și programul de finanțare <u>“Science avec et pour la société” (2021)</u>. A fost identificat doar apelul <u>Appel SAPS-CSTI-Générique 18/19: Science avec et pour la société – Culture scientifique, technique et industrielle - AAPG2018 – AAPG2019</u> care vizează medierea științifică, comunicarea sau promovarea proiectelor PRC și JCJC din apelurile generice de proiecte 2018 și 2019: SAPS-CSTI-Générique 18/19.</p>
Danemarca	<p>Nu sunt informații disponibile despre finanțarea „citizen science” de către <u>Danish Research Foundation</u> (organizația de finanțare a cercetării din Danemarca).</p>
Elveția	<p>Nu sunt informații disponibile despre finanțarea „citizen science” de către <u>Swiss National Science Foundation - SNSF</u> (organizația de finanțare a cercetării din Elveția). Au fost identificate doar scheme de finanțare dedicate <u>“science communication”</u>.</p>
Comisia Europeană - Erasmus +	<p>Erasmus+ este programul UE de sprijinire a educației, formării, tineretului și sportului în Europa. Și prin acest program sunt sprijinite proiecte „citizen science”, cum ar fi spre exemplu proiectul <u>Citizen Science at School</u>. Proiectul este implementat de patru unități de învățământ (școli gimnaziale și licee), din diferite țări europene. Cadrele didactice au remarcat la studenții lor o motivație scăzută față de</p>

	<p>studiul disciplinelor STEM, ceea ce s-a tradus într-o scădere alarmantă a carierelor în cercetare. În fiecare centru, proiectul este condus de un profesor specialist în pedagogie inovatoare care, conștient de necesitatea de a motiva elevii spre studiul științei și de a promova cariera în știință, a fost implicat în mai multe proiecte europene, ale căror obiective principale au fost să valideze și să disemineze pedagogia inovatoare.</p> <p>“Citizen science” este un concept care implică studenții în cercetări reale pe teme curriculare de mare interes și s-a dovedit că facilitează creșterea motivației studenților de a studia știința prin contextualizarea învățării acesteia. Proiectul are următoarele obiective:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Să instruiască profesorii participanți în “citizen science” și să încorporeze acest concept în practica lor de predare prin implementarea de experiențe pilot în fiecare centru. 2. Creșterea motivației studenților de a studia știința și de a urma o carieră științifică prin participarea lor la proiecte europene „citizen science” și prin participarea la ateliere de lucru la fiecare centru partener care contextualizează învățarea științei. 3. Creșterea dimensiunii europene a comunității educaționale a școlilor partener, promovând crearea unei rețele de centre, universități și organizații de cercetare cu interese comune care să stabilească sinergii pentru dezvoltarea în continuare a proiectelor, în special a unui proiect de tip KA201 (Erasmus+ - acțiunea cheie 2 Parteneriate strategice în domeniul educație școlară). 4. Obținerea de către fiecare școală parteneră a certificării ETWINNING SCHOOL seal. <p>Pentru atingerea acestor obiective au fost implementate patru proiecte „citizen science” (două pe an școlar). În fiecare proiect, grupuri internaționale de studenți au cercetat o temă curriculară relevantă și au generat informații și date permițându-le să realizeze un rezultat final în timpul mobilității și să-l prezinte comunității educaționale aparținând centrului gazdă. În plus, în cadrul mobilității au fost organizate ateliere și activități de promovare a carierelor științifice, permițând studenților să interacționeze cu profesori universitari.</p>
<p>Comisia Europeană - Life Programme</p>	<p>Life Programme este instrumentul de finanțare al Uniunii Europene pentru protecția mediului și a schimbărilor climatice. Protecția mediului este structurată în două subprograme: Natură și Biodiversitate și Economie Circulară și Calitatea Vieții. Unul dintre obiectivele subprogramului Natură și Biodiversitate este: să sprijine dezvoltarea, punerea în aplicare, monitorizarea și aplicarea legislației și politicii UE privind natura și biodiversitatea, inclusiv prin îmbunătățirea guvernantei la toate nivelurile, în special prin consolidarea capacităților actorilor publici și privați și prin implicarea societății civile, ținând seama, de asemenea, în mod corespunzător de posibilele contribuții oferite de “citizen science”.</p> <p>Exemple de proiecte finanțate prin Life Programme pot fi găsite aici.</p>
<p>Comisia Europeană - Programul</p>	<p>Implicarea cetățenilor și a societății civile este un principiu al programului și un obiectiv operațional în cadrul Programului Orizont Europa 2021 - 2027 care se referă la deschiderea proceselor de cercetare și inovare către societate pentru a dezvolta rezultate mai bune, mai inovatoare și mai relevante și pentru a crește încrederea societății în procesele și rezultatele cercetării și inovării. Deschiderea sistemului de</p>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

<p>Orizont Europa 2021 - 2027</p>	<p>cercetare și inovare către societate și sprijinirea cetățenilor, societății civile și a utilizatorilor finali pentru a participa la cercetare și inovare – în calitate de surse de idei, cunoștințe și / sau date, ca colectori de date și / sau analiști și / sau în calitate de testeri și / sau utilizatori finali – contribuie la inteligența colectivă, la dezvoltarea capacității și la extinderea domeniului de aplicare al cercetării și inovării și este probabil să conducă la o mai mare creativitate și robustețe a rezultatelor și la reducerea timpului de introducere pe piață a produselor și serviciilor inovatoare⁶.</p> <p>Implicarea cetățenilor poate varia de la identificarea și conceptualizarea priorităților de cercetare și inovare (de exemplu, prin procese deliberative sau alte procese participative), până la implementarea, utilizarea și evaluarea rezultatelor de cercetare și inovare (de exemplu, prin colectarea datelor, analiza datelor, discuții și publicare sau prezentarea rezultatelor științifice, lucrul în laboratoare de tipul “fab-labs” pentru a dezvolta noi inovații, testarea inovațiilor și soluțiilor)⁷.</p> <p>Astfel, tipurile de activități în care pot fi implicați cetățenii vor depinde de tipul de activitate de cercetare și inovare preconizat și de disciplina și sectorul implicat. Cum ar trebui să fie abordată în propunerea de proiect practica științei deschise privind implicarea cetățenilor, a societății civile și a utilizatorilor finali? Este necesar să se furnizeze informații clare și succinte despre modul în care implicarea cetățenilor, societății civile și a utilizatorilor finali va fi implementată în proiect, acolo unde/dacă este cazul. Exemple de activități menționate în programul Orizont Europa 2021-2027 și care pot fi incluse în propunerile de proiect⁸ sunt următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Activități de co-design, cum ar fi ateliere, focus grupuri sau alte mijloace pentru a dezvolta agende, foi de parcurs și politici de cercetare și inovare, adesea incluzând discuții aprofundate despre implicațiile, etica, beneficiile și provocările legate de cercetare și inovare sau dezvoltare tehnologică. Co-designul ar putea constitui focusul unui proiect (de exemplu, pentru a dezvolta o foaie de parcurs pentru o anumită tehnologie), unui pachet de lucru în cadrul unui proiect care utilizează rezultatele activității de co-design în pachetele de lucru subsecvente sau unui pachet de lucru de sprijin care oferă feedback continuu cu privire la activitățile desfășurate pe tot parcursul ciclului proiectului;
--	---

⁶ Horizon Europe Programme Guide, CE, versiunea 1.3, 22 noiembrie 2021, https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/guidance/programme-guide_horizon_en.pdf

⁷ Horizon Europe Programme Guide, CE, versiunea 1.3, 22 noiembrie 2021, https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/guidance/programme-guide_horizon_en.pdf

⁸ Horizon Europe Programme Guide, CE, versiunea 1.3, 22 noiembrie 2021, https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/guidance/programme-guide_horizon_en.pdf

MINISTERUL CERCETĂRII,
INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII*uefiscdi*Unitatea Executivă pentru
Finanțarea Învățământului Superior,
a Cercetării, Dezvoltării și Inovării

UNIUNEA EUROPEANĂ

- Activități de co-creare care implică cetățeni și / sau utilizatori finali în mod direct în dezvoltarea de noi cunoștințe sau inovare, acestea ar putea include identificarea întrebărilor de cercetare și inovare care urmează să fie abordate de proiect, dezvoltarea unei metodologii, observarea, colectarea și prelucrarea datelor, până la publicarea și prezentarea rezultatelor;
- Activități de co-evaluare, cum ar fi asistență în monitorizarea și evaluarea progresului unui proiect, portofolii de proiecte, politici sau programe, care ajută la asigurarea unui proces iterativ sau chiar continuu de interacțiune cu cetățenii, societatea civilă și utilizatorii finali pe tot parcursul ciclului proiectului în ceea ce privește calitatea, utilizarea și impactul (potențial) al rezultatelor proiectului.

În cadrul programului Orizont Europa 2021 – 2027 ([Horizon Europe Programme Guide](#)), unele dintre practicile științei deschise sunt obligatorii (de exemplu accesul liber la publicațiile științifice, managementul datelor de cercetare), iar altele sunt recomandate. „Citizen science” ca practică a științei deschise este recomandată în cadrul propunerilor de proiecte care vor fi finanțate prin programul Orizont Europa 2021 - 2027, iar în propuneri ar trebui să se regăsească o explicație clară a modului în care acestea vor adopta această practică, după caz, pentru proiectele lor și care va avea ca rezultat un scor de evaluare mai mare a acestora. Propunerile de proiecte ar trebui să adopte practicile recomandate ale științei deschise atunci când este posibil și adecvat pentru proiectele lor.

[Horizon Europe Work Programme 2021-2022 Widening participation and strengthening the European Research Area](#) include exemple de call-uri dedicate „citizen science”:

- HORIZON-WIDERA-2021-ERA-01-60: A capacity-building and brokering network to make citizen science an integral part of the European Research Area
- Se așteaptă ca proiectele care vor fi finanțate să contribuie la următoarele rezultate:
- Legături și colaborări consolidate între inițiativele „citizen science” și alți actori din cercetare și inovare;
 - Capacitate crescută de a efectua cercetare și inovare prin „citizen science”, maximizând în același timp și alte beneficii potențiale ale „citizen science”;
 - Infrastructuri de date mai bine alinate la nevoile „citizen science” și practici de date îmbunătățite utilizate de inițiativele „citizen science”;
 - Europa poziționată ca lider în „citizen science” în întregul sistem de cercetare și inovare, cu colaborări globale înfloritoare și reciproc avantajoase.
- HORIZON-WIDERA-2021-ERA-01-61: Supporting and giving recognition to citizen science in the European Research Area

MINISTERUL CERCETĂRII,
INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII

uefiscdi

Unitatea Executivă pentru
Finanțarea Învățământului Superior,
a Cercetării, Dezvoltării și Inovării

UNIUNEA EUROPEANĂ

Se așteaptă ca proiectele care vor fi finanțate să contribuie la următoarele rezultate:

- Un număr semnificativ de inițiative experimentale „citizen science” lansate;
- Număr semnificativ de inițiative „citizen science” sprijinite pentru a deveni sustenabile;
- Număr semnificativ de cetățeni implicați în co-producerea cunoștințelor științifice;
- Recunoaștere sporită a inițiativelor excelente „citizen science” în Spațiul European de Cercetare;
- Baza de dovezi îmbunătățită pentru elaborarea politicilor „citizen science”.

De asemenea, „citizen science” ca practică a științei deschise este menționată și în Work Programme aferent „Pillar II Global challenges & european industrial competitiveness al Programului Orizont Europa 2021 – 2027” (sănătate, cultură, creativitate și societate incluzivă, securitate civilă pentru societate, digital, industrie și spațiu, clima, energie și mobilitate, alimentație, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu). De exemplu, în call-ul „HORIZON-CL5-2021-D2-01-16: Co-Funded Partnership: Driving Urban Transitions to a sustainable future” din [Horizon Europe Work Programme 2021-2022 Climate, Energy and Mobility](#) se menționează că proiectele ar trebui să pună accent pe abordările locale și pe experimentele care valorifică implicarea cetățenilor, inovarea socială, „citizen science”, etc. Un alt exemplu este call-ul [HORIZON-CL5-2021-D5-01-15: Development and demonstration of cost affordable and adaptable retrofit solutions for tailpipe and brake polluting emissions](#) în care se menționează că proiectele ar trebui să includă și practica „citizen science”, de exemplu pentru a evalua situația rețelei complete de stații de metrou și feroviare din orașe. Este de așteptat ca propunerile de proiecte care se vor depune în cadrul „HORIZON-CL6-2021-FARM2FORK-01-15: Identification, assessment and management of existing and emerging food safety issues” ([Work Programme 2021-2022 Food, Bioeconomy Natural Resources, Agriculture and Environment](#)) să abordeze și implicarea autorităților și cetățenilor din întreaga Europă în avertizarea timpurie și identificarea riscurilor emergente printr-o abordare coordonată „citizen science” și prin eforturi de conștientizare privind siguranța alimentară.

Exemple de proiecte finanțate prin programul Orizont 2020 pot fi găsite [aici](#).

MINISTERUL CERCETĂRII,
INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII

uefiscdi

Unitatea Executivă pentru
Finanțarea Învățământului Superior,
a Cercetării, Dezvoltării și Inovării

Resurse consultate (site-uri ale organizațiilor de finanțare a cercetării, site-uri proiecte, etc.):

- [Top Citizen Science Funding Initiative](#)
- [Sparkling Science 2.0](#)
- [Citizen Science Collaboration Grant](#)
- [Citizen Science Exploration Grant](#)
- [Research Council Policy for Open Science](#)
- [Science Foundation Ireland \(SFI\) Discover Programme Call 2021](#)
- [German Research Foundation](#)
- [Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf funding for research projects](#)
- [Current Calls for Proposals from National, European and International Third-Party Funding Sources](#)
- [Leibniz Collaborative Excellence](#)
- [Dutch Research Council \(NWO\)](#)
- [Open Competition Domain Science – XS package 22-1](#)
- [Dutch Research Agenda - Theme: Synergy theme Artificial Intelligence: Human-centred AI for an inclusive society – towards an ecosystem of trust](#)
- [Dutch Research Agenda - Research along Routes by Consortia 2022 \(NWA-ORC 2022\)](#)
- [Strategic Basic Research \(SBO\) programme](#)
- [Agence Nationale de la Recherche](#)
- [Danish Research Foundation](#)
- [Swiss National Science Foundation](#)
- [Life Programme](#)
- [Horizon Europe Programme Guide](#)
- [Horizon Europe Work Programme 2021-2022 Widening participation and strengthening the European Research Area](#)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Europe Work

- [Horizon](#)
[Programme 2021-2022 8. Climate, Energy and Mobility](#)
- [Work Programme 2021-2022 Food, Bioeconomy Natural Resources, Agriculture and Environment](#)

MINISTERUL CERCETĂRII,
INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII

uefiscdi

Unitatea Executivă pentru
Finanțarea Învățământului Superior,
a Cercetării, Dezvoltării și Inovării